

Imnul național al României

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

Cuprins

1 RECAPITULARE

9

Din cartea vacanței	9
Bun venit în clasa a patra!	11

2 O CARTE, UN PRIETEN ÎN PLUS

13

C OMPETENȚE

1.1. 2.3. 3.4.

4.4. 4.5.

<i>Povestea fără sfârșit</i> , după Michael Ende	13
Cartea. Tipuri de litere de tipar	16
Proiect <i>Cartea Mare</i>	17
Jurnalul de lectură	18
<i>Povestea</i> , de Nichita Stănescu	20
Scrierea unui text după un șir de ilustrații	22
Ascultăm și comunicăm	23
<i>Scrisoare</i> , de Ana Blandiana	24
Textul în versuri	25
Recapitulare	26
Evaluare	27
Exersăm, corectăm, progresăm	29

3 DIN NATURĂ, ÎN CARTEA DE LECTURĂ

30

C OMPETENȚE

1.1. 1.3. 1.4. 2.1.

3.1. 3.2. 3.3. 3.4.

3.5. 4.4.

<i>Cioc! Cioc! Cioc!</i> , după Emil Gârleanu	30
Delimitarea textului în fragmente	32
Ascultăm și comunicăm	33
<i>Piatra pițigoiiului</i> , după Tudor Arghezi	34
Substantivul. Felul substantivelor	36
Planul simplu de idei	38
Substantivul. Genul și numărul substantivelor	39
Scrierea unui text după un plan de idei	40
Recapitulare	41
Evaluare	42
Exersăm, corectăm, progresăm	44

4 SĂ FACEM CUNOȘTINȚĂ CU PERSONAJELE!

45

C OMPETENȚE

1.2. 2.1. 3.1. 3.4.

3.5. 4.3. 4.4.

<i>Poveste cu un copil și un peștișor argintiu</i> , după Ada Teodorescu	45
Planul dezvoltat de idei	48
Povestirea unui fragment	49
Personajele	50
Adjectivul	51
Textul în care se prezintă un portret	52
Scrierea unui text în care se prezintă un portret	53
Personajele. Asemănări și deosebiri	54
Ascultăm și comunicăm	56
Recapitulare	57
Evaluare	58
Exersăm, corectăm, progresăm	59

5 PRIMIM ȘI DĂRUIM

60

C OMPETENȚE

1.1. 2.1. 2.3. 2.5.
3.2. 3.4. 3.5. 4.2.

Cum s-a speriat micuța Mayrie, după Lyman Frank Baum	60
Formularea unor solicitări	63
Pronumele personal. Numărul pronumelui personal	64
Inițierea, menținerea și încheierea unui schimb verbal. Pronumele personal de politețe.....	65
Persoana pronumelui personal	67
Invitația	68
Ascultăm și comunicăm	69
Recapitulare	70
Evaluare.....	71
Exersăm, corectăm, progresăm	72

6 ÎNVĂȚĂM CUM SĂ ÎNVĂȚĂM

73

C OMPETENȚE

1.4. 1.5. 2.2. 2.3.
2.4. 3.4. 3.6. 4.1.
4.2.

Textul informativ	73
Parcul Natural Bucegi	73
Proiect de documentare	76
Legenda	78
Cartea poștală	80
Ascultăm și comunicăm	81
Recapitulare	82
Evaluare.....	84
Exersăm, corectăm, progresăm	85

7 UNIVERSUL ȘCOLII

86

C OMPETENȚE

1.5. 2.3. 2.5. 3.2.
3.4. 3.5. 4.1. 4.5.

Seara talentelor, după Sara Pennypacker.....	86
Verbul. Numărul și persoana verbului.....	89
Timpurile verbului	91
Susținerea unei opinii.....	92
Ortograme.....	93
Ascultăm și comunicăm	94
Școala de altădată, după Romulus Dinu	95
Recapitulare	99
Evaluare.....	100
Exersăm, corectăm, progresăm	102

8 COMUNICĂM

103

C OMPETENȚE

1.1. 2.1. 2.2. 3.3.
3.4. 4.1. 4.4.

Charlie și fabrica de ciocolată, de Roald Dahl	103
Semnele de punctuație	106
Dialogul	107
Transformarea unui text dialogat în povestire.....	108
Habarnam devine pictor, după Nikolai Nosov	109
Banda desenată.....	112
Ascultăm și comunicăm	113
Recapitulare	114
Evaluare.....	115
Exersăm, corectăm, progresăm	117

9 A ȘTI, A FACE, A FI ÎMPREUNĂ

118

C OMPETENȚE

1.3. 2.2. 2.4. 3.2.
3.3. 3.4. 3.5. 4.1.

<i>Unde-i tata?</i> , după Jack Canfield	118
Cuvântul – parte de propoziție. Predicatul	121
Subiectul. Acordul predicatului cu subiectul.....	122
Scrierea unui text în care se prezintă o întâmplare trăită.....	123
<i>Necazurile unui uragan de treabă</i> , după Adina Popescu.....	124
Scrierea unui text în care se prezintă întâmplări imaginate.....	127
Ascultăm și comunicăm	128
Recapitulare	129
Evaluare.....	130
Exersăm, corectăm, progresăm	132

10 PLANETA COPILĂRIEI

133

C OMPETENȚE

1.4. 2.5. 3.3. 3.4.
3.6. 4.1. 4.2. 4.5.

<i>Un prieten pentru Faruk</i> , după Don Rowe și Jan Newton.....	133
E-mailul.....	136
Investigație <i>Sunt copiii din școala noastră preocupați de utilizarea în siguranță a internetului?</i>	137
Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată	138
Afișul.....	139
<i>Fiind băiet păduri cutreieram</i> , de Mihai Eminescu	140
Proiect <i>Din copilărie</i>	141
Ascultăm și comunicăm	142
Recapitulare	143
Evaluare.....	144
Exersăm, corectăm, progresăm	146

11 DOAR UN PAS PÂNĂ LA VACANȚĂ

147

C OMPETENȚE

1.3. 2.1. 2.2. 3.1.
3.4. 3.5. 4.1. 4.2.
4.3.

<i>Din fereastra clasei mele</i> , de Emilia Căldăraru	147
<i>Emil pornește la drum</i> , după Erich Kastner	150
Proiect <i>Delta Dunării, o destinație de vacanță</i>	153
Evaluare finală	156
Descoperă ce poți citi în vacanță!	160

Competențe generale

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Competențe specifice

- 1.1. Realizarea de deducții simple pe baza audierii unui text literar sau informativ accesibil
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare previzibile
- 1.3. Sesizarea abaterilor din mesajele audiate în vederea corectării acestora
- 1.4. Manifestarea atenției față de diverse tipuri de mesaje în contexte previzibile
- 1.5. Manifestarea interesului pentru receptarea mesajului oral indiferent de perturbările de canal
- 2.1. Descrierea unui personaj dintr-o carte/ dintr-un film /a unui personaj imaginar urmărind un set de repere
- 2.2. Relatarea unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin
- 2.3. Prezentarea ordonată logic și cronologic a unui proiect/ a unei activități derulate în școală sau extrașcolar
- 2.4. Inițierea și menținerea unei interacțiuni în vederea rezolvării de probleme individuale sau de grup
- 2.5. Manifestarea interesului pentru participarea la interacțiuni orale
- 3.1. Formularea de concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare
- 3.2. Asocierea elementelor descoperite în textul citit cu experiențe proprii
- 3.3. Extragerea dintr-un text a unor elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la mesajul citit
- 3.4. Evaluarea elementelor textuale care conduc la înțelegerea de profunzime în cadrul lecturii
- 3.5. Sesizarea abaterilor din textele citite în vederea corectării acestora
- 4.1. Recunoașterea și remedierea greșelilor de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale scurte pe suport de hârtie sau digital
- 4.3. Redactarea unei descrieri tip portret pe baza unui plan simplu
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei secvențe dintr-o poveste/ dintr-un film/ desen animat/ a unei activități/ a unei întâmplări imaginate/ trăite
- 4.5. Manifestarea interesului pentru scrierea creativă și pentru redactarea de texte informative și funcționale

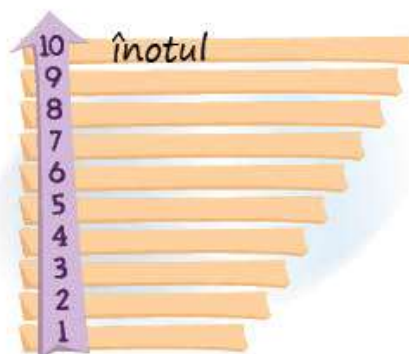

APLICĂ!

- 1 Citește întrebarea de mai sus, apoi continuă răspunsul: *Pentru mine, vacanța de vară a fost, deoarece*
- 2 a) Scrie cel puțin cinci cuvinte care îți vin în minte când citești termenii: *expediție, aventură*.
b) Formulează câte o propoziție cu fiecare cuvânt găsit la punctul a).
c) Scrie propoziții despre întâmplări din vacanță, locuri vizitate, în care să folosești și cuvintele: *într-o, într-un, s-a, sa, s-au, sau*.

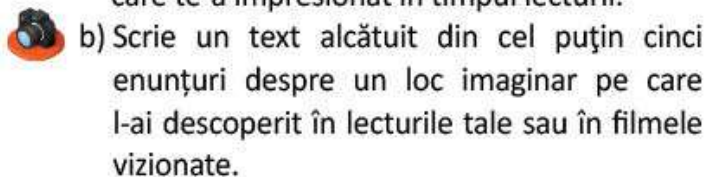
- 3 a) Desenează o scară asemănătoare celei alăturate.
b) Scrie pe fiecare treaptă o activitate dintre cele desfășurate în vacanța de vară, în ordinea importanței lor pentru tine.
c) Care dintre activitățile tale apare pe treapta cu punctajul cel mai mare? Motivează.

Exemplu: *Am notat cu zece puncte înotul, deoarece mi-am dorit foarte mult să învăț să înot și în această vacanță am reușit.*

- 4 a) Care este cel mai interesant loc pe care l-ai văzut în vacanță? Scrie un text format din 5 – 6 enunțuri despre acest loc. Include în text cel puțin un enunț la sfârșitul căruia să scrii semnul exclamării.
b) Realizează un desen sau o hartă a locului prezentat în textul scris la punctul a).
c) Prezintă colegilor lucrarea și motivează alegerea locului respectiv.

- 5 a) Ce cărți ai citit în vacanță? Scrie cel puțin un titlu. Precizează numele autorului și un aspect care te-a impresionat în timpul lecturii.

- b) Scrie un text alcătuit din cel puțin cinci enunțuri despre un loc imaginar pe care l-ai descoperit în lecturile tale sau în filmele vizionate.
c) Realizează un desen sau o hartă a aceluia loc imaginar. Observă exemplul din imaginea alăturată.

- 6 **Lucați în perechi.** Povestiți oral o întâmplare trăită de fiecare dintre voi, în vacanța de vară.

- 7 Ce faci când ai de scris un text și te afli singur în fața unei foi albe? Alege situația în care te regăsești cel mai des (chenarul A), apoi citește sugestiile din chenarul B, corespunzătoare situației alese.

A

1. Încep imediat să scriu idei după idei, cum îmi vin în minte. Când nu mai am idei, închei.
2. Rămân mult timp în fața hârtiei fără să scriu. Simt că nu am nicio idee.
3. Mă concentrez mult timp asupra introducerii, apoi scriu tot ce îmi trece prin minte.
4. Nu îmi este greu. Mă gândesc la ceea ce trebuie să scriu, care este scopul, cine va citi, îmi organizez ideile, apoi scriu textul.

B

1. S-ar putea ca textul să nu fie armonios. Fă-ți un plan! Notează pe o ciornă câteva idei.
2. Tu ești scriitorul, tu ai trăit sau îți imaginezi întâmplarea. Cu siguranță ai niște idei în minte!
3. Toate părțile textului sunt importante. S-ar putea să ai o introducere frumoasă, dar nu pierde din vedere prezentarea întâmplărilor.
4. Ești pe drumul bun!

IMPORTANT

Care sunt părțile textului?	Ce întrebări formulezi pentru fiecare parte?	Ce cuvinte poți folosi?
INTRODUCERE	Când se întâmplă? Unde se întâmplă? Cine participă?	• odată, mai întâi, la început
CUPRINS	Ce întâmplări se petrec? Cu ce mijloace? Ce lucruri vezi? Ce sunete auzi? Ce mirosuri te impresionează?	• deodată, la un moment dat, brusc, apoi, după aceea, când
ÎNCHEIERE	Cum se sfârșesc întâmplările? Cum te simți la final?	• în cele din urmă, la final, în sfârșit

- 8 Identifică în enunțurile date mai jos pe cele corespunzătoare introducerii, cuprinsului și încheierii, ordonează-le și scrie textul obținut. Marchează cu alineat cele trei părți ale textului. Găsește un titlu.

Până la primul clopoțel au mai rămas câteva zile. Am aflat că avea să fie noua mea școală. În luna iunie, ne-am mutat în cartierul Bărăției. Mirosul de var și de tencuială se îmbina ciudat cu mirosul florilor de tei din cartier. Aștept cu nerăbdare să îmi cunosc noii colegi! În mijlocul cartierului se înălța o clădire roșie de cărămidă. Pe la sfârșitul lunii august, m-am alăturat copiilor care au mers să dea o mână de ajutor la curățenie.

CREAZĂ! – Cartea vacanței

- a) Relatează, în scris, în cel puțin zece enunțuri, întâmplarea din vacanța de vară pe care ai povestit-o colegei sau colegului.
- b) **Lucrați în perechi.** Schimbați între voi textele scrise. Formulați aprecieri, oferiți sugestii de îmbunătățire.
- c) Revizuieste-ți textul, apoi copiază-l pe o coală de hârtie. Realizează un desen adecvat.
- d) **Lucrați în grup.** Așezați povestirile voastre într-o *Carte a vacanței*. Realizați o copertă adecvată.

JOC – Urare

Scrie numele animalelor din imagini, apoi combină inițialele cuvintelor. Ce urare ai obținut?

Bun venit în clasa a patra!

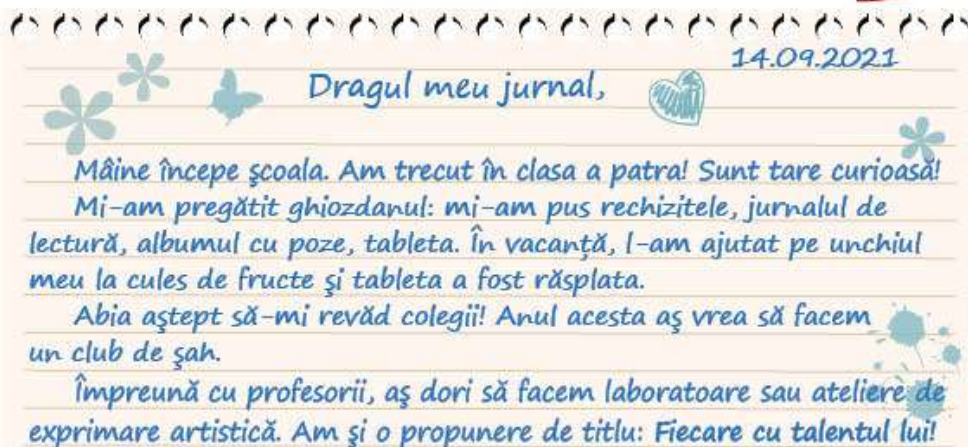
1

Tu ai un jurnal personal? Dacă nu ai, e momentul potrivit să-ți faci unul. Iată una dintre însemnările pe care le-am făcut în jurnalul meu!

OBSERVĂ!

- 1 În ce anotimp a fost făcută însemnarea din jurnal?
- 2 Pentru ce eveniment se pregătește Maria?
- 3 Ce emoții trăite de Maria se desprind din text? Ce dorință are fetița?

APLICĂ!

- 4 a) Citește indicațiile pentru realizarea unui jurnal personal.
 - **Ce vei face?** Vei scrie însemnări personale, la care doar tu ai acces (jurnalul personal este confidențial).
 - **Cum vei face?** Mai întâi, îți trebuie un carnet de însemnări sau un caiet. Lipește o poză și scrie datele tale. În jurnal poți scrie despre tine, despre alte persoane, despre întâmplări, fapte, sentimente sau emoții. Nu uita să scrii data!
 - **De ce vei face?** Jurnalul este spațiul în care dai frâu liber gândurilor, emoțiilor, este ca un prieten care îți păstrează secretele. Apoi, te ajută să nu uiți întâmplări importante din viața ta.b) Paragraful **De ce vei face?** prezintă importanța scrierii unui jurnal. Transcrie explicațiile. Adaugă încă un motiv pentru care crezi că ar fi bine să ai jurnalul tău.
c) Scrie în jurnal ce ai dori să faci în acest an, la școală, cu prietenii și cu profesorii tăi.
- 5 Dacă textul următor ar fi scris de tine, cum l-ai continua? Completează-l cu cel puțin două enunțuri.

Iată un secret al meu care este bun: uneori la școală îmi place să scriu în jurnal, fiindcă am prilejul să-mi amintesc lucruri pe care le-aș putea uita până voi crește mare. (Clementina, de Sara Pennypacker)
- 6 a) **Lucați în grup.** Imaginați-vă și scrieți o pagină de jurnal în care să povestiți cum ar decurge o zi de școală cu programul de mai jos.

Joi, 9 octombrie
Ora 8.00 – lecția de științe
Ora 9.00 – plecarea la Grădina Botanică
Ora 10.00 – vizitarea serelor de cactuși
Ora 11.00 – vizitarea serelor cu arbori tropicali
Ora 13.00 – revenirea la școală

b) Scrieți în jurnalul clasei jocuri pe care le puteți practica în recreație. Precizați:
 - titlul jocului;
 - numărul de participanți;
 - scopul jocului;
 - cum se joacă (instrucțiunile):
Mai întâi, Apoi, La sfârșit,
 - regulile jocului;
 - cum se stabilește echipa câștigătoare.

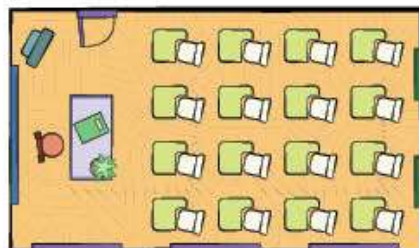
- 7 a) **Lucrați în perechi.** Scrieți în jurnalul clasei schema jocului *Mingea călătoare*, respectând indicațiile de la exercițiul 6 b). Dacă vă place, jucați-l în pauză.

Mingea călătoare este un joc de mișcare. Mai întâi, se formează două echipe a câte 12 copii. Apoi, echipele se așază pe câte o linie, față în față, la o distanță de 4 – 5 metri una de cealaltă. Echipa care începe jocul are o minge de cauciuc. Se aruncă mingea spre cealaltă echipă. Dacă un copil este atins, este eliminat. Dacă mingea este prinsă, este eliminat cel care a aruncat-o. Se stabilește numărul de repetări. Câștigă echipa care a rămas, la final, cu mai mulți jucători.

- b) Scrie trei însușiri ale jucătorilor (adjective) și trei acțiuni pe care aceștia trebuie să le execute foarte bine (verbe).

Exemplu: însușiri – *atenți*, acțiuni – *aruncă*

- 8 Cum arată clasa ta la întoarcerea din vacanță? Realizează un desen. Scrie un text în care să prezinți ideile următoare: ce obiecte sunt în clasă, cum este așezat mobilierul, cum este organizat spațiul de învățare.

- 9 Scrie un text format din 4 – 5 enunțuri despre prima zi de școală, în care să folosești și cuvintele: *ne-am revăzut, ne-a plăcut*.

CREEAZĂ! – *Colegii mei*

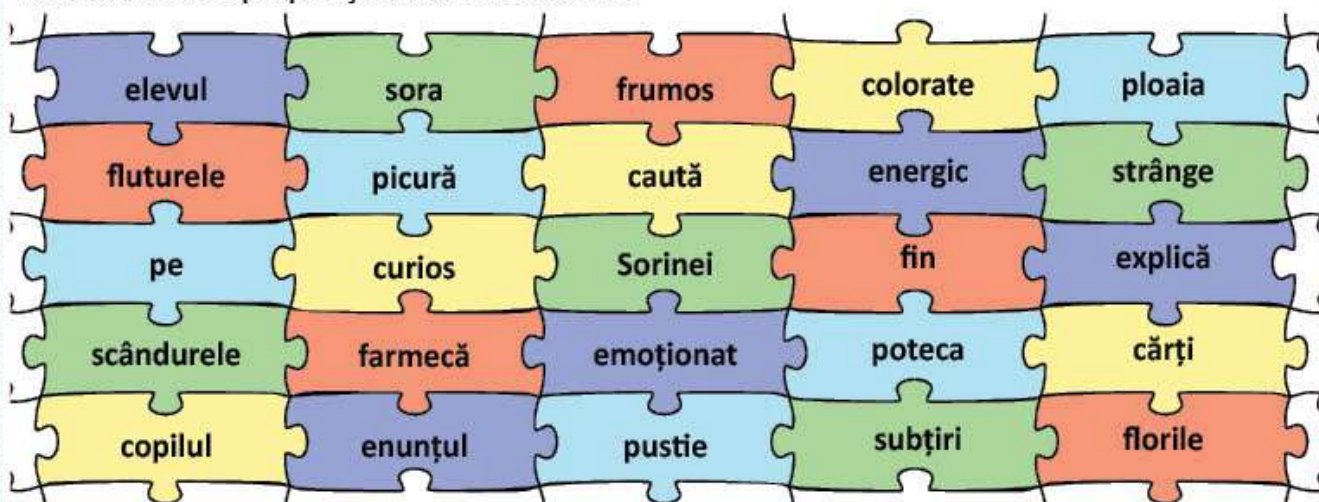
- 10 Desenează portretul unui coleg sau al unei colege. Scrie-i numele, câteva trăsături (adjective) și activități care îi plac (verbe). Expune lucrarea la *Colțul Artelor*.

Materiale necesare: coli, creioane colorate sau carioci, foarfecă.

JOC – *O singură culoare*

Descoperă piesele de puzzle de aceeași culoare, pe care sunt notate: trei substantive, un adjectiv, un verb. Scrie o propoziție cu aceste cuvinte.

Povestea fără sfârșit după Michael Ende

Era o dimineață rece de noiembrie și ploua cu găleata. Picăturile se prelingeau pe fereastra și pe ușa de sticlă a prăvăliei pe care scria **ANTICARIAT**.

Dintr-o dată, ușa s-a deschis atât de violent, că micuțul ciorchine de clopoței din **alamă** atârnat deasupra ei se porni să sune cu zgomot și nu se mai liniști multă vreme.

Făptașul zarvei era un băiat de vreo zece sau unsprezece ani. Părul castaniu-închis îi atârna ud peste față, haina din postav îi era learcă de ploaie, iar peste umăr purta un ghiozdan prins de o curea. Băiatul era cam palid și gâfâia, dar, spre deosebire de graba de care dăduse dovadă până atunci, rămase acum încremenit în pragul ușii deschise.

În fața lui se afla o încăpere lungă și îngustă, ce se pierdea spre fund în semiîntineric. De-a lungul pereților, până sus la tavan, erau rafturi înțesate cu cărți de toate mărimile și de toate formele. Pe podea se îngrămădeau maldăre de cărți uriașe cu **coperte** cartonate, iar pe câteva mese se înălțau **stive** de cărți mai mici, legate în piele și cu **cotorul** auriu. În spatele unui zid de cărți, în celălalt capăt al încăperii, se zărea lumina unei lămpi.

Era limpede că acolo ședea cineva și, într-adevăr, băiatul auzi un glas spunând:

– N-aveți decât să vă mirați stând înăuntru sau afară, dar închideți ușa. Trageți!

Băiatul ascultă și închise ușa încetișor. Apoi, se apropie de zidul de cărți și privi cu băgare de seamă în spatele lui. Într-un fotoliu înalt din piele roasă ședea un bărbat îndesat și greoi. Era îmbrăcat în haine uzate și parcă prăfuite. Avea o chelie mare și doar peste urechi i se zbârlea câte un smoc de peri albi. Fața îi era roșie, iar pe nasul borcănat purta ochelari mici cu ramă de aur. Pe genunchi ținea o carte pe care probabil tocmai o citea, căci, închizând-o, își lăsase arătătorul mâinii stângi între paginile ei, în chip de semn de carte. Acum își scoase ochelarii și îl examină pe băiatul care stătea în fața lui cu hainele picurând.

– Ascultă, băiete, eu sunt supărat pe copii pentru că murdăresc cărțile cu dulceață, le rup paginile și nu se sinchiesc defel că oamenii mari ar putea să aibă și ei grijile și necazurile lor. Ți-o spun numai ca să știi de la bun început la ce să te aștepți. Și să mai știi că la mine nu există cărți pentru copii, iar alte cărți nu-ți vând. Asta e și sper că ne-am înțeles!

Apoi deschise din nou cartea și continuă să citească.

Băiatul nu prea știa ce să facă, de aceea rămase pe loc și-l privi cu ochi mari pe bărbat.

– Mă numesc Bastian, spuse băiatul. Bastian Balthasar Bux.

– Un nume cam curios cu acești trei de B. Numele meu este Karl Konrad Koreander.

– Sunt trei de K, spuse serios băiatul.

– Hm, mormăi bătrânul **cel** morocănos, e-adevărat!

– Știți, spuse Bastian, uneori, eu vorbesc de unul singur.

– Și cam ce vorbești de unul singur?
 – Îmi imaginez povești, născocesc nume și cuvinte care încă nu există și tot așa.
 – Și ți le povestești ție însuți? De ce?
 – Păi, dacă nu-i nimeni pe care să-l intereseze așa ceva...
 În acel moment sună telefonul. Domnul se ridică din fotoliu și intră într-un mic cabinet din spatele prăvăliei. Bastian se uita fix la cartea pe care o avusese în mână domnul și care acum se găsea pe fotoliul de piele. Îi era cu neputință să-și ia ochii de la ea. Avea impresia că din ea pornea un soi de forță magnetică **ce-l** atrăgea irezistibil.

Se apropie de fotoliu, întinse mâna, atinse cartea și, în aceeași clipă, ceva înăuntrul lui făcu *țac!* ca și cum s-ar fi închis o capcană.

Bastian avea sentimentul nedeslușit că, odată cu atingerea cărții, începuse ceva **irevocabil**, ce-și va urma cursul de-aici înainte.

Ridică volumul și-l privi pe toate părțile. Era legat în mătase arămie și lucea când era înclinat într-o parte sau alta. Răsfoindu-l în grabă, văzu că textul era tipărit cu două feluri de litere. Nu părea să conțină poze, avea în schimb inițiale mari și minunat ilustrate. Uitându-se încă o dată mai bine la **scoarțe**, descoperi pe ele doi șerpi, unul deschis și unul închis la culoare, mușcându-și unul altuia coada și alcătuiind astfel un oval, iar în oval era scris, cu litere ciudate, întortocheate, titlul *Povestea fără sfârșit*.

E un lucru tare misterios cu pasiunile omenești, iar în cazul copiilor totul se petrece la fel ca în cazul celor maturi. Cei copleșiți de o pasiune n-o pot explica, iar cei ce nu au trăit niciodată ceva asemănător nu pot înțelege. Există oameni care își pun în joc viața pentru a cuceri un pisc. Nimeni, nici chiar ei înșiși nu pot explica limpede de ce. În cazul lui Bastian, pasiunea lui era cititul cărților.

Cine n-a petrecut o după-amiază întregă aplecat deasupra unei cărți, citind și iar citind, uitând de lumea din jurul său și nebăgând de seamă că-i e foame sau frig?

Cine n-a citit niciodată pe ascuns fiindcă tata sau mama sau vreo altă persoană grijulie a stins lumina pe motivul bine intenționat că *acum trebuie să dormi, căci mâine te scoli devreme?*

Cine n-a vărsat niciodată lacrimi, fie pe față, fie în ascuns, fiindcă o poveste minunată se sfârșea și urma despărțirea de personajele alături de care luase parte la atâtea aventuri, de ființe iubite și admirate care îi stârniseră îngrijorări și speranțe?

Cine nu cunoaște toate acestea din proprie experiență nu-l va putea înțelege pe Bastian.

Bastian se uită țintă la titlul cărții, simțind cum îl lua ba cu frig, ba cu cald. Da, asta era, la asta visase de atâtea ori și asta își dorise de când fusese cuprins de pasiunea sa: o poveste care să nu se sfârșească niciodată! Cartea tuturor cărților!

Trebuie să am cartea, fie ce-o fi, cu orice preț! își zise în gând Bastian. Știa că nu poate pleca fără ea.

VOCABULAR

anticiariat – magazin în care se vând cărți vechi
alamă – amestec de cupru și zinc, galben-auriu, cu numeroase întrebuințări în industrie
stivă – mulțime de obiecte așezate unele peste altele
irevocabil – care nu poate fi schimbat, definitiv

SCRIU CORECT!

ce-l – Cartea era o forță **ce-l** atrăgea.
 (**ce îl**)

cel – Apare **cel** morocănos.

EXPLOREAZĂ TEXTUL!

- 1 Selectează varianta corectă de răspuns.
- a) Ce fel de copertă are cartea pe care o citește vânzătorul?
- din piele
 - din carton
 - din mătase arămie
 - din postav
- b) Unde se află cărțile care au cotorul auriu?
- pe rafturi
 - pe mese
 - pe podea
 - pe fotoliu
- c) De ce este domnul Karl supărat pe copii?
- Domnul Karl este supărat pe copii pentru că
- murdăresc cărțile cu dulceață.
 - vor ca el să le vândă cărți.
 - citesc uitând de lumea din jurul lor.

- 2 Completează spațiile punctate cu informații din text.

- Bastian își imaginează povești și
- În cazul lui Bastian, pasiunea este
- Bastian știe că nu poate pleca
- Bastian se uită țintă la

- 3 Care dintre ilustrațiile date este mai potrivită pentru textul *Povestea fără sfârșit*. De ce?

a)

b)

c)

APLICĂ!

- 4 Completează enunțurile folosind cuvintele potrivite dintre: *cel, ce-l, defel, de fel*.

Bastian privea uimit rafturile înșesate cu fel de cărți și teancurile înconjura. Lui Bastian, mai mult îi plăcea să citească. Nu se putea abține să nu răsfoiască o carte ce îi pica în mână.

- 5 Transcrie, din textul *Povestea fără sfârșit*, enunțurile care se referă la diferite părți ale unei cărți.
- 6 Alcătuieste două enunțuri folosind cuvântul *carte* (*cartea*). Respectă indicațiile de mai jos.
- a) substantiv, adjectiv, verb, substantiv, substantiv;
- b) substantiv, verb, substantiv, adjectiv.

CREEAZĂ! – Prietenii cărților

- 7 Lucrați în grup.

- a) Discutați despre comportamentul oamenilor față de cărți. Adăugați chestionarului alăturat cel puțin o situație posibilă.
- b) Realizați un sondaj în clasa voastră pe baza chestionarului propus de voi. Înregistrați răspunsurile într-un grafic.
- c) Scrieți o listă de reguli pentru păstrarea unei cărți în bune condiții. Afișați-o la *Colțul de lectură*.

IMPORTANT

- Părțile unei cărți sunt: **copertele, cotorul, filele**. O filă are două **pagini**.
- Pentru identificarea ușoară a unei cărți, **titlul** acesteia și **numele autorului** sunt scrise atât pe copertă, cât și pe cotor.
- Pentru o rapidă orientare în carte, se consultă **cuprinsul**, în care este indicat numărul paginii pentru fiecare titlu din carte.
- **Ilustrațiile** dintr-o carte au legătură cu textul și au rolul de a explica sau accentua anumite idei, de a completa textul.

AUTOEVALUARE

Când citesc o carte...	DA	NU
...învelesc copertele pentru a le proteja.		
...se întâmplă să rup câte o pagină.		
...folosesc semnul de carte.		
....		

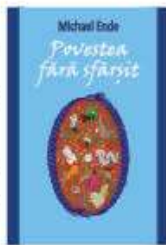
Cartea. Tipuri de litere de tipar

DESCOPERĂ!

1 Observă coperta din ilustrația alăturată.

- Ce fel de litere s-au folosit în scrierea titlului?
- Prin ce se deosebesc acestea de literele folosite în scrierea numelui autorului?
- De ce se folosesc litere mai groase și mai înalte pentru scrierea titlului?

- Observă textul *Povestea fără sfârșit*, de Michael Ende. Caută și citește cuvinte scrise astfel: cu litere mici, doar cu litere mari (majuscule), cu inițială mare, cu litere îngroșate, cu litere înclinate.
- De ce crezi că s-au folosit aceste tipuri de litere?

APLICĂ!

- Decupează, din ziare și reviste vechi, fragmente scrise cu diverse litere de tipar. Lipește-le pe o coală. Motivează scrierea cu un anumit tip de litere, pentru fiecare dintre situațiile existente.
- Scrive, cu ajutorul computerului, un scurt text în care să utilizezi adecvat diferite tipuri de litere.

CREEAZĂ! – Ce ne spune o copertă?

6 **Lucați în perechi.**

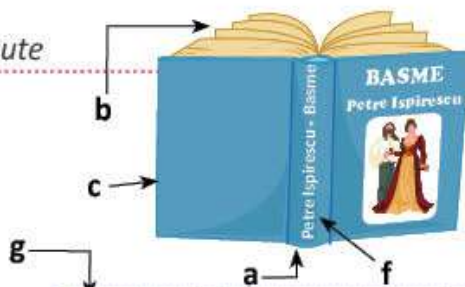
- Realizați o copertă potrivită pentru cartea pe care Bastian și-o dorește cu orice preț.
- Evaluați lucrarea voastră.
- Expuneți lucrarea.
- Evaluați lucrările colegilor, precizând aspectele reușite și o sugestie de îmbunătățire.

Listă de verificare

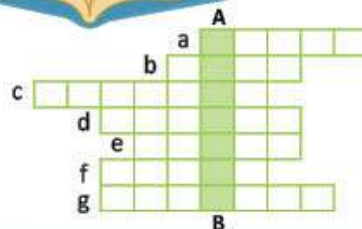
a) Am respectat titlul cărții.	DA/ NU
b) Am scris numele autorului.	DA/ NU
c) Literele titlului au o mărime corespunzătoare, care să atragă atenția cititorului.	DA/ NU
d) Ilustrația este adecvată conținutului cărții.	DA/ NU
e) Am așezat corect titlul și ilustrația.	DA/ NU

JOC – Cuvinte întretesute

- Copiază grila, apoi completează-o cu denumirile părților unei cărți.
- Ce cuvânt ai obținut pe coloana AB?

1. Aleodor Împărat	5
2. Porcul cel fermecat	19
3. Greuceanu	26
4. Zâna munților	37

DESCOPERĂ!

• **Lucrați în grup.** Citiți etapele necesare proiectului, apoi realizați cartea, folosindu-vă de sugestiile date.

- **Ce veți face?** O *Carte Mare* despre animale, pentru copiii din clasa pregătitoare.
- **De ce veți face?** Pentru a oferi colegilor mai mici un sprijin în învățare.
- **Cum veți face?**
 - Pregătiți coli mari albe sau colorate, carioci sau creioane colorate.
 - Alegeți animalele, altele decât cele din exemplele sugerate alăturat.
 - Scrieți, cu litere mari de tipar: pe pagina din stânga, întrebări, iar pe cea din dreapta, răspunsuri.
 - Desenați animalele.
 - Observați și respectați procedeul repetiției unor cuvinte și propoziții.
 - Pe ultimele două pagini desenați toate animalele la care v-ați referit în carte și scrieți numele lor.
 - Numerotați paginile.
 - Realizați coperta:
 - scrieți titlul cu litere interesante;
 - scrieți numele autorilor.
 - Legați toate paginile și copertele.
- **Cum veți ști dacă ați reușit?**
 - Analizați cartea cu ajutorul grilei de autoevaluare. Apreciați colaborarea în cadrul grupului.
 - Prezentați cartea colegilor de la clasa pregătitoare. Interpretați roluri.
 - Întrebați-i ce le-a plăcut, de ce le-a plăcut și ce vă recomandă.

AUTOEVALUARE

Criterii de apreciere	În totalitate	Parțial	Deloc
Pe copertă se precizează titlul și autorul (autorii).			
Desenul de pe copertă este sugestiv.			
Ilustrațiile sunt atractive și originale.			
Enunțurile sunt corecte și au legătură cu imaginile.			

Sugestii pentru reușită

• **Repetati unele cuvinte sau enunțuri.**

VEVERIȚĂ CAFENIE,
VEVERIȚĂ CAFENIE,
CE VEZI TU ACOLO?

VĂD UN ARICI ȚEPOS
CARE SE UITĂ LA MINE!

1

2

• **Introduceți alte animale, la alegere.**

ARICIULE ȚEPOS,
ARICIULE ȚEPOS,
CE VEZI TU ACOLO?

VĂD UN IEPURĂȘ ALB
CARE SE UITĂ LA MINE!

3

4

• **Introduceți paginile învățătorului, respectiv ale elevilor.**

DOMNULE ÎNVĂȚĂTOR,
DOMNULE ÎNVĂȚĂTOR,
CE VEDEȚI ACOLO?

VĂD ELEVII ATENȚI
CARE SE UITĂ LA MINE!

....

....

DRAGI ELEVI,
DRAGI ELEVI,
CE VEDEȚI ACOLO?

VEDEM ANIMALELE:

....

....

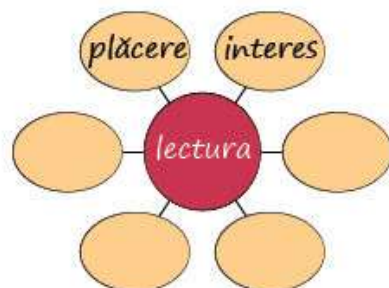
VEVERIȚA,
ARICIUL,,

AMINTEȘTE-ȚI!

1 Ce înseamnă pentru tine lectura? Completează o schemă asemănătoare celei de mai jos.

2 Ce fel de cititor ești? Alege răspunsul potrivit pentru modul tău de a citi.

a) Sunt atent la întâmplări.	DA/ NU
b) Mă identific deseori cu personajele.	DA/ NU
c) Mă interesează detaliile.	DA/ NU
d) Doresc să înțeleg ceea ce citesc.	DA/ NU
e) Mă gândesc la mine, la cum aș reacționa și la experiențele mele, asemănătoare celor din carte.	DA/ NU

DESCOPERĂ!

3 Citește textul următor, pentru a rezolva sarcinile date mai jos.

Gata! Călătoria noastră prin carte începe. Ți-ai pregătit jurnalul? Cum nu te miști în timp ce citești, ai zice că te afli mereu în același punct. Dar nu-i adevărat. Se va întâmpla ceva cu tine și am să-ți spun ce. Am să-ți dau un exemplu.

Gândește-te că pornești la drum. Fără să-ți dai seama, ești un colecționar. Vezi pe marginea drumului o piatră lucioasă, o pui în buzunar. Vezi un fulg purtat de vânt, îl pui sub cămașă, poate ți-o aduce noroc. Aproape fără să-ți dai seama, strângi lucruri. Sau lucrurile se agață de tine, așa cum se agață scaieții de blana unui câine care cutreieră câmpurile. Și, când ai încheiat călătoria, descoperi cu mirare că în buzunar ai o piatră lucioasă, la sânții un fulg. Uitaseși de ele. Și chiar dacă te-ai imbarcat într-o poveste și nu te-ai mișcat din loc, tot s-a agățat ceva de tine. Scrie ce s-a agățat de tine imediat ce ai terminat de citit. Nu trebuie să scrii mult, lucrurile acestea se spun în puține cuvinte.

(Jurnal de lectură, de Vlad Zografi)

- De ce crezi că, în text, cititorii sunt considerați colecționari? Motivează folosind argumente din text.
- Explică semnificația din text a expresiei *lucrurile se agață de tine*.
- Ce lucruri *s-au agățat de tine* din ultima poveste sau carte citită?

IMPORTANT

Într-un jurnal de lectură poți nota:

- impresii despre carte: titlu, autor, coperte, ilustrații;
- impresii despre personaje:
 - care participă cel mai mult la întâmplările prezentate în textul citit;
 - care îți plac sau nu;
- gânduri, întâmplări, fapte:
 - trăite de personaje;
 - care te emoționează;
- ce îți imaginezi în legătură cu personajele sau întâmplările din text;
- ce ai mai vrea să afli;
- cui ai recomanda cartea.

APLICĂ!

- 4 Scrie un jurnal de lectură pentru *Povestea fără sfârșit*, de Michael Ende, folosindu-te de indicațiile și întrebările de mai jos.
- Observă coperta alăturată. Scrie prima impresie.
 - Crezi că imaginea de pe copertă este reprezentativă pentru textul *Povestea fără sfârșit*? Motivează răspunsul.
 - Ce impresie ți-a lăsat Bastian? Ai întâlnit copii care să-i semene? Exemplifică.
 - Care moment din povestire ți-a plăcut cel mai mult? De ce?
 - Cum ți s-a părut textul *Povestea fără sfârșit*? Alege dintre trăsăturile de mai jos sau adaugă tu altele.

amuzant

captivant

surprinzător

misterios

plictisitor

înduioșător

- f) Ce ți-a plăcut la această povestire? Alege dintre aspectele de mai jos sau adaugă tu altele.

personajele

limbajul

fantezia

umorul

întâmplările

....

- Scrie elementele care nu ți-au plăcut și pe care le-ai schimba sau le-ai înlătura din povestire.
- Propune un alt titlu pentru textul *Povestea fără sfârșit*.
- Ai citi toată cartea? De ce?

- 5 Decupează trei etichete de culori diferite. Completează-le conform indicațiilor. Lipește etichetele în jurnalul de lectură.

Bastian

Calități:
Preferințe:

**Trăsături comune
Bastian – eu**

Calități:
Preferințe:

Eu

Calități:
Preferințe:

CREEAZĂ!

- 6 Recitește descrierea din text a anticariatului domnului Karl.
- Completează în jurnalul de lectură următoarele enunțuri:
 - M-a surprins plăcut că în anticariat
 - Nu mi-a plăcut
 - Realizează un desen în care să evidențiezi aspectele care te-au impresionat, atât în mod plăcut, cât și în mod neplăcut.
- 7
- Realizează jurnalul de lectură pentru un alt text din manual sau dintr-o carte pe care o citești.
 - Prezintă colegilor jurnalul de lectură la o dată stabilită împreună cu doamna sau domnul învățător.

Povestea de Nichita Stănescu

Povestea e o casă și ea
cu acoperiș, sub nea,
de țigle ori de șindrilă
bătute de moș Păsărilă.
E o casă cu grinzi,
cu ferești și oglinzi
în care **te-arginți**
și cu copii cumiți,
o casă
cu podeaua cam somnoroasă
pe care dorm iepuri și **ciute**
și alte lighioane nemaivăzute.
Fetițele și băieții
zugrăvesc toți pereții
cu petale de **tufănică**
și mai mare, și mai mică,
de parcă floarea ar fi **peltică**,
dar nu de sunete, ci de culori.
Desenezi pasărea? Zbori!
Desenezi râul? Curgi către mare!
Desenezi muntele? Ești cel mai tare!
Numai Povestea, vezi,
nu se lasă s-o desenezi...

Sfaturi pentru lectura cu voce tare

- Utilizează pauza!
- Respectă punctuația!
- Încetinește sau accelerează ritmul, pronunță cu voce mai joasă sau mai înaltă unele cuvinte pentru a transmite anumite emoții!
- Folosește un ton potrivit pentru a evidenția anumite cuvinte și pentru a atrage atenția ascultătorilor!

VOCABULAR

te-arginți – te oglindești, strălucești
ciute – cerboaice

tufănică – crizantemă
peltică – care rostește cu greu și neclar unele consoane

EXPLOREAZĂ TEXTUL!

- 1 Citește cu voce tare poezia, ajutându-te de sugestiile de mai sus.
- 2 Completează spațiile punctate, astfel încât să obții enunțuri adevărate.
Poezia se intitulează și este scrisă de Are de versuri care nu sunt grupate în
Cel mai lung vers este Cel mai scurt vers este Unele versuri încep cu literă, altele
- 3 Caută în text, apoi scrie cuvintele care denumesc părțile unei case.
- 4 Răspunde la întrebări.
 - a) În text, povestea este asemănată cu o casă. Ce ar putea reprezenta acoperișul în cazul unei povești? Dar grinzile?
 - b) Ce semnificație ar putea avea ferestrele și oglinzile când te referi la poveste?
 - c) Tu cu ce ai asemăna povestea? Dar o carte cu povești? Dar o bibliotecă? Motivează răspunsurile.

Exemplu: Când spun **poveste**, mă gândesc la o floare, pentru că ambele sunt colorate, surprinzătoare, parfumate.

APLICĂ!

- 5 Sigur știi care sunt etapele parcurse în construirea unei case! Completează spațiile punctate din enunț, folosind trei cuvinte potrivite dintre următoarele: *acoperișul, temelia, pereții, coșul, tavanul, ușa*.
Construcția casei începe cu, continuă cu, se sfârșește cu
- 6 Citește cuvintele din desenul de mai jos în ordinea în care Moș Păsărilă a așezat cărămizile pentru a-și construi casa. Transcrie textul *Moș Păsărilă, meșterul poveștilor*, respectând ordinea logică a fragmentelor și regulile de așezare a textului în pagină.

- 7 Citește fragmentul, apoi scrie ce crezi că le-ar mai trebui cuvintelor ca să devină poveste.

Cum se fac poveștile? Din cuvinte, cum altcumva?! Bine-bine, dar din cuvinte se mai fac: tema pentru acasă la istorie, cartea de bucate a mamei – chit că mai are și poze, nota de plată la telefon – aoleu, aceea are și cifre! Ce se pune în cuvinte, ca să iasă din ele poveste? Zău dacă știu. Le-ar trebui, cred, ceva care să le încălzească și să le înmoaie un pic, adică ...

(Ce poți face cu două cuvinte, de Liviu Papadima)

CREEAZĂ! – Cvintetul

- 8 **Lucrați în perechi.** Citiți versurile de mai jos.

Povestea

*Atrăgătoare, interesantă,
Chemând, vrăjind, captivând,
Este o casă magică,
Imaginație.*

- Câte versuri are poezia?
- Ce părți de vorbire sunt cuvintele din primul, din al doilea, respectiv din al treilea vers?
- Care vers exprimă o idee despre carte?
- Explicați legătura dintre *poveste* și *imaginație*.

Cvintetul are cinci versuri ce respectă regulile:

- primul vers – **un substantiv** (tema cvintetului);
- al doilea vers – **două adjective** (însușiri care fac referire la temă);
- al treilea vers – **trei verbe** (terminate în *-ând/-ind*) ce exprimă acțiuni pentru cuvântul-temă;
- al patrulea vers – **o propoziție** de patru cuvinte prin care se exprimă sentimente, idei legate de temă;
- ultimul vers – **un substantiv** ce ilustrează tema.

PORTOFOLIU

AUTOEVALUARE

- 9 Creează și tu un cvintet cu tema *Povestea*. Așază cvintetul în portofoliu.

- Versurile respectă regulile de creare a unui cvintet?
- Este respectată tema indicată?

- Descoperă, în manualul digital, informații despre modul de realizare a unui portofoliu.

Scrierea unui text după un șir de ilustrații

Îmi place să-mi imaginez tot felul de lucruri și să inventez întâmplări nemaiauzite. Ție îți place să povestești?

AMINTEȘTE-ȚI!

- 1 a) Citește și observă, în chenarele din stânga, ce formule se pot folosi pentru fiecare parte a unui text.
b) Completează oral enunțurile scrise în chenarele din dreapta.

Introducerea

- Unde se întâmplă?
- Când se întâmplă?
Odată Cu mult timp în urmă
- Cine participă la întâmplare?

Cuprinsul

Într-o bună zi

Încheierea

La sfârșit

• Prezintă locul, și personajele.

- Povestește ce s-a într-o anumite zi, care au fost urmările și cum au reacționat
- Întâmplările se prezintă într-o anumită
- Enunțurile au între ele.
- Se evită repetarea

Povestește cum s-a terminat, care este situația personajelor la final, cum se simt ele.

APLICĂ!

- 2 **Lucrați în perechi.** Scrieți un text, folosindu-vă de ilustrațiile de mai jos și de întrebările date.

- Când se petrece întâmplarea?
- Cine lucrează în grădină?
- Ce personaj apare?
- Ce fapt schimbă acțiunile băiatului?
- Ce face băiatul?
- Care este traseul câțelului?
- Unde ajunge câțelul?
- Cu cine se întâlnește câțelul?
- Ce fac prietenii?
- Cum se încheie întâmplarea?

OBSERV CUM SCRUI UN TEXT!

Lista mea de verificare

a) Am respectat toate indicațiile din cerință.	DA/ NU
b) Am avut grijă ca textul să aibă introducere, cuprins și încheiere.	DA/ NU
c) Am găsit un titlu potrivit conținutului.	DA/ NU
d) Am așezat corect textul în pagină.	DA/ NU
e) Am scris corect și îngrijit.	DA/ NU

Când ascult sau citesc o poveste, îmi place să-mi imaginez conținutul acelei povești citind titlul, privind ilustrațiile. De fiecare dată, spun indiciile pe care se bazează ceea ce îmi imaginez. Aceasta înseamnă să faci **predicții!**

DESCOPERĂ!

A Pasul 1 – Înainte de a asculta povestea din manualul digital.

- Observă ilustrațiile, apoi răspunde la întrebările de mai jos.

- Care vor fi personajele poveștii? Ce însușiri crezi că vor avea acestea?
- Ce prevezi că se va întâmpla? De ce crezi astfel?
- Cum crezi că va fi povestea? Va fi tristă, veselă, amuzantă? Se va sfârși bine sau rău?

B Pasul 2 – În timpul audierii.

- Înlătură factorii care ar putea să îți distragă atenția.
- Fii atent la tonul, la ritmul povestitorului și, după caz, la gesturile acestuia.
- Fii atent la semnificația celor ascultate.

C Pasul 3 – După ascultarea poveștii.

- Compară predicțiile tale cu ceea ce ai aflat din textul audiat.

APLICĂ!

- 1 Realizează un tabel asemănător celui de mai jos. Completează prima și a doua coloană, pe baza ilustrațiilor de mai sus.

Ce crezi că se va întâmpla?	Ce dovezi ai?	Ce s-a întâmplat?

- 2 **Ascultă textul din manualul digital.** Completează a treia coloană a tabelului realizat anterior, relatând pe scurt întâmplările.
- 3 Revezi predicțiile tale, apoi completează spațiile punctate.
- Am prevăzut că
 - Nu am prevăzut că
- 4 Ți-a plăcut să faci predicții? De ce?

CREEAZĂ! – Ce poți face cu patru cuvinte?

- 5 **Lucrați în grup.** Pornind de la patru cuvinte date de învățător, imaginați-vă o poveste. Scrieți pe o coală introducerea și cuprinsul, dar păstrați *secret* sfârșitul.
- Faceți schimb de povești între grupuri. Propuneți un final pentru povestea primită la schimb.
 - Comparați finalul scris de voi cu acela propus de colegi.